

50) en de tufstenen noordermuur van *Roodkerk* (blz. 161); van de Groningse abdij Wittewierum een deel van de toren van *Uithuizen* (blz. 165).

Bij deze opsomming zij erop gewezen, dat pas bij nader onderzoek kan blijken, of de genoemde kerken vanuit de abdijen Lidlum, Dokkum of Wittewierum zijn gebouwd.

H. VAN BAVEL

El. DHANENS, *De Onze-Lieve-Vrouwekerk te Ninove*. Gent, 1980. — 129 blz.

Deze publikatie verschijnt als elfde deel in de reeks inventarissen van het Kunstpatrimonium van Oost-Vlaanderen en is uitgegeven door de Bestendige Deputatie van de Provinciale Raad van Oost-Vlaanderen. Eerst krijgen we een beperkte opsomming van de bronnen en de bibliografie in verband met de gebouwen van de abdij en het kunstpatrimonium. Volgt dan in een historisch overzicht de stichting van de abdij in 1137 door de norbertijnen van de parkabdij te Leuven en de lotgevallen van abdij en parochie gedurende de XIIe tot XVIe eeuw. De bouw van de nieuwe abdijkerk duurde van ca 1635 tot 1727. In de XVIIIe eeuw werd de artistieke uitrusting van de kerk verder uitgewerkt en werden ook de kloostergebouwen totaal herbouwd. Na de afschaffing van de abdij werden de kloostergebouwen verkocht en gesloopt. Ook de oude parochiekerk werd met de grond gelijk gemaakt, zodat voortaan de oude abdijkerk dienst doet als parochiekerk. Daarheen werden enkele meubelen en voorwerpen overgebracht, maar spijtig genoeg werden ook een aantal kostbaarheden uit beide kerken openbaar verkocht. Speciaal aandacht wordt besteed aan de bouw van de huidige toren en aan de restauratie van de kerk. Volgt dan een summiere beschrijving van de uitrusting, het meubilair en de kunstwerken van de voormalige parochiekerk en van de abdijkerk. Het boek sluit dan met 123 prachtige afbeeldingen van grondplannen, kaarten, gebouwen, inzonderheid de abdijkerk, schilderijen, beelden, kunstvoorwerpen allerlei.

De provincie Oost-Vlaanderen haalt eer met de uitgave van dit werk. Maar alle lof komt ook toe aan de bewerkers ervan, met speciale vermelding voor de opsteller van de registers (blz. 121-128). Een werk dat onze huidige abdijen mogen benijden.

G. SLECHTEN, O. Praem.

Gisela HEIMERICH, *Stift und Karthause zu Eppenberg*. Quellen und Abhandlungen zur Geschichte der Abtei und der Diözese Fulda, Bd. XXIII, Fulda 1979, 286 Seiten und 40 Abbildungen

Über das Kloster Eppenberg in Hessen wurde bisher im Rahmen quellengeschichtlicher Forschung noch nie gearbeitet. Die vorliegende